

HOLLAI KERESZTÉLY

PÁL?

Mióta nyugdíjba tettem, s édes feleségem is magamra hagyott e földi világban, minden kis megtakarított pénzemet arra fordítom, hogy nyaranként meglátogassak egy-egy szent helyet, melyekről oly sokat beszéltem tanítványaimnak, s melyek nyelvét igen alaposan tanítottam, mint egyetemi oktató.

Az idén Rómára esett a választásom. Öregszem, tehát az esti géppel indultam.

A gépen található olasz folyóiratokban egyszer csak azt olvasom, hogy gázvezeték építés közben az exkavátor valami kőben elakadt, majdnem letörött a markolója. A brigád körül ásta a követ, s kiderült, hogy valami régi kődobozra akadtak; a brigádvezető, művelt ember lévén, rögtön mondta, hogy „szarkofág”, sőt miután az oldalát egy kicsit megtisztították, még azt is mondta, hogy görög betűk vannak rajta.

Ez a váratlan esemény azt is jelentette, hogy aznapra befejezték a munkát. A kíváncsiság azért mégis dolgozott bennük, s négyen nekihazakodtak, és sikerült a tetőt egy kissé elhúzniuk. Egy halottat láttak meg a szarkofágban, de nem csontváznak látszott, hanem mintha mumifikáltak volna – mondta nagy szakértően a brigádvezető; a szakálla, feje épnek látszott.

Felhívták a művezetőt, s értesítették a történetéről, majd szépen körülszalagozták a munkahelyet a biztonság kedvéért, és hazamentek.

Másnap reggel kényelmesen fölkeltem a szállodai szobámban, lementem reggelizni, közben beleztem a legfrissebb lapokba; olvasom, hogy egy fűrgé régész már meg is tekintette a „tárgyat”, s több, mint 1500 évesnek becsülte, valami császárkori szarkofág lehet, de halottat nem látott benne. Újságírói hiba - gondoltam: egyet látott benne, s nem azt, hogy „nem” látott benne; félre hallott a gépíró.

Összekészítettem egy kis úti csomagot, s békésen elindultam a céloom felé. Ahogy bandukolok a Via Appián, látom már messziről, hogy egy hajléktalanféle jön szembe, de az út túlsó felén. Megszólít egy embert, s lehet látni, hogy az széttárja a karját, s tovább megy. Majd ugyanez a jelenet megismétlődik. Én nyugodtan megyek tovább, de egyszer csak átvág az én oldalamra és nagyon közeleg, már készítem a számban az olasz szavakat, hogy „külföldi vagyok, nem tudok segíteni”, amikor rám köszön, de ókori görög nyelven. Automatikusán vissza köszönök görögül.

Mire megered a nyelve görögül, szóhoz sem hagy jutni. Én csak fülelek, hiba nélkül beszél, egyetlen rendhagyó ragozást sem téveszt el. Ez valami nagyon elit iskolába járhatott, szegény hogyan csúszhatott le ennyire! Amint jobban odafigyelek, ez szentírási szöveget nyom – úgy látszik, valami elsőrangú egyházi nevelést kapott. Mondja, hogy a neve Pál, Tarzoszban

született, Jeruzsálemből jön – aha: Rómában is ki lehet szökni a bolondok házából!

De hibátlanul beszél, s amint jobban megnézem, a ruhája nem is olyan szakadozott, inkább valami antik holmi – úgy látszik, egy színházi kelléktárba lopódzott be, s ott tanyázik; egy kicsit penészszagú.

Az igazság az, hogy nekem is jól esik ez a görög csevegés - tavaly Athénban nagyon zavart az az elkorcsosult görög nyelv -, s le is ültünk egy árnyékos padra, és megkínáltam egy pár falattal, egy kis sajtos zömlével. Örömmel elfogyasztotta, még ivott is rá egy kicsit a termoszmom fedeléből.

Mondta, hogy egy zsinagógát szeretne felkeresni. Én meg lassanként a tudathasadás állapotába kerültem. Menjünk vissza a szállodámba, de oda így nem lehet bemenni. Ráadtam a karonom vitt dzsekimet – irtó meleg volt, s mondtam neki, hogy amikor a portás nem figyel oda, szaladjon utánam, de előbb felhívtam egy zsinagógát, ahol szívesen meghallgattak, s csütörtök 11-től 12-ig várnak. Térképet elővettem, s láttam, hogy a zsinagóga 2 utcával arrébb található.

A lakosztályomban hagytam, hogy egy kissé szedje rendbe magát, majd a váltó ruhámban átsétáltunk a zsinagógába. Egy öreg, egy középkorú, meg egy fiatal rabbi fogadott minket. Az emberem elkezdett beszélni héberül, amitől ők nagyon fölvilanyozódtak, s amiből én természetesen egy szót sem értettem. Lelkesen bólogattak, de egyszer csak valami történt, mit mondhatott az emberem, nem tudom, de hirtelenül lefagyott a mosoly az öreg arcáról, a középkorú is nagyon kezdte húzogatni a szemöldökét. s a fiatal, bár egy kicsit vigyorgott is, neki is lekonyult az ábrázatja. Beláttam, hogy most innen el kell tűnnünk.

Az utcán megkérdeztem, hogy mi volt a baj, ő elmondta, hogy a megfeszített Názáretiről kezdett beszélni. Mindent megértettem, s mondtam neki, hogy este elmegyünk egy olyan zsinagógába, ahol a Názáretit tisztelik, s elhiszik, hogy ő a Messiás, s lesz valami közös evés is – éppen augusztus 15.-e volt.

Erre ő teljesen kinyílt, s nagyon boldog képet vágott.

Én nagyon figyeltem az arcát; néha a zsinagóga helyett templomot mondtam. Pál – már alkalmazkodtam a helyzethez – azt mondta, hogy templom csak egy van a világon, Jeruzsálemben.

Megebédeltünk, s irány a Szent-Péter.

Fölnézett – éreztem, hogy latinul csak konyha nyelven

tud, de megértette – „Pontifex Maximus” – miért van ez fölírva a zsinagóga homlokzatára, ez a pogány, latin főpap hivatali neve? – Hallgattam.

Bementünk az eucharisztziára – ennek a kifejezésnek nagyon örült; lesz vacsora!

Beléptünk: mi ez a sok bálvány – „faragott képet ne csinálj magadnak”, de elkezdődött az eucharisztia. A rabbi miért van római patríciusi ruhában? – oda sőtam neki, hogy majd elmagyarázom. Énekeltek: megmondtam neki, hogy melyik zsolnárt – láttam a kis füzetből –, ismét elégedett volt. Majd meghallotta az „evangélium” szót – kicsit furcsán mondták, alig értette meg, de ettől nagyon boldog volt, de előtte már a Rómaiakhoz szóló levélből is olvastak egy részt – majdnem sírt, így ismerik itt az ő gondolatait?

Kehely, persze kell a vacsorához inni is, de mi az, hogy áldozat? Jézus volt az igazi áldozat!

Ez a rabbi csak nem akar áldozni. Mondtam neki, hogy itt nem rabbinak szokták hívni azt az embert, hanem „sacerdos”-nak. „

Sacerdos”, de hisz ez „áldozást” jelent! Kit akar ez feláldozni?

Igen, a közös vacsorán megemlékezünk a Messiásról, s arról, hogy az egyszerű kenyér Jézus teste, s az utána elfogyasztott bor a Názáreti vére; csak nem azt hiszi, hogy ő varázsolta át a közös vacsora étjét Krisztus testévé és vérévé? Igen: nem kell dözsölni, megszégyeníteni a szegényebbeket a közös vacsorán, de ez a kis kovásztalan fehérség az micsoda, ez nem lehet a vacsora része, s hol marad a bor? Hát, ezek itt Rómában nagyon szegényesen vacsoráznak együtt!

Most az ő arcára kezdett kiülni az a fagy, ami dél előtt a rabbik arcán jelent meg.

Visszafelé menet hangosan kezdte összerakni az élményeit: nem zsinagóga, hanem templom; pontifex maximus; rengeteg bálvány; mindenütt képek; áldozat, áldozás; micsoda közös vacsora; mi ez a sok arany? Ahogy így mendegélünk a szállodánk felé, jön szembe velünk egy csapat egyenruhás, fegyverekkel a hátukon, s pont úgy trappolnak, mint Pilátus légiói húsvét előtt, amikor Caesareából megérkeztek Jeruzsálembe, hogy a sokaság nehogy valami felfordulást gerjessen.

Egyszóval: nincsen béke?

Akkor hiába való volt minden utazásom, tanításom, s az ezekkel együtt járó sok szenvedésem?

Az én tudathasadásom, már Pálnak nevezte őt. Az öntudatom ide-oda ugrált majd 2000 évet.

Egyik lábamon saru, a másikon reebok tornacipő. Elmegyünk a Colosseum mellett: egyik oldala ókor, a másik oldalán megy a villamos. Látom bent a turisták a legmodernebb fényképezőgépekkel villognak, s hallok, hogy tudálékosan mondják a régi császárok nevét.

Egyszer csak egészen hangosan megszólal Pál: te, én ébren vagyok? Heródes után hányat írunk? Valójában hol vagyunk? Te ki vagy? --Nem tudok felelni!

Te elhiszed, hogy a Názáreti volt a Megváltó?

Látod, az első zsinagógában nem hitték el, itt mondogatják, hogy igen, de mintha itt sem hinnék el!

Megérkeztünk a szállodába, valamit mégis vacsoráztunk, s meglehetősen fáradtan lefeküdtünk. Csak egy ágy volt, ő az előszobában csinált magának egy egészen jó kis alvó alkalmatosságot. Annyira fáradt voltam, hogy be sem zártam az ajtót.

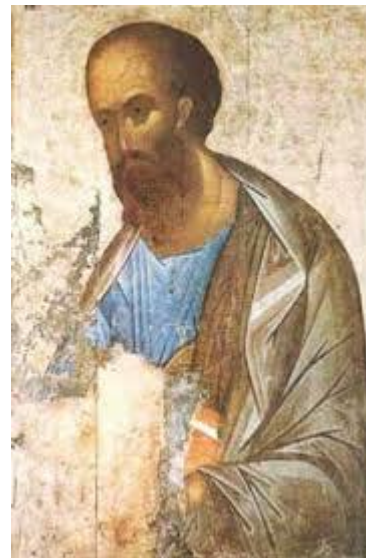
Reggel nagyot néztem: ruháim szépen az előszoba vállfáin lógtak, a sarokból hiányoztak a színházi kellékek, s a fekhelyről hiányzott Pál, a hajléktalan.

Reggeli közben megint lapozgatom a friss híreket: a Szarkofágban mégis fekszik egy halott!

Vége a tudathasadásomnak: a valóra ébredtem!

TARNAI IMRE

SZENT PÁL APOSTOL

A történészek Kr. u. 7. és Kr. u. 10. közé teszik Szent Pál születésének évét. Ebből a megfontolásból kiindulva hirdette meg a pápa Szent Pál jubileumi évét, mint a születése után kétezrediket, amely Szent Péter és Pál ünnepéhez kapcsolódva 2008. június 28-tól 2009. június 29-ig tartott. Ez adja aktualitását annak, hogy ebben az elő-

adásban most Pál apostol személyét és életútját veszünk górcső alá. Először egy kicsit visszamegyünk a történelemben, hogy témánkat térben-időben el tudjuk helyezni. A babiloni fogságból való hazatérés után nem nyerték többé vissza a zsidók régi dicsőségüket és igazi önállóságukat. A körülöttük létező nagyhatalmak játéklabdájává lettek. A Kr. e. 2. század közepén az ún. Makkabeus szabadságharcban felszabadultak ugyan a szírek elnyomása alól. De ez a szabadság is csak néhány évtizedig tartott. A római birodalom expanziója Kr. e. 63-ban elérte Zsidóországot, és ez végleg megszűnt önálló állam lenni. Részévé lett a birodalomnak, lakói a birodalom alattvalói lettek. Ennek következtében hazájuk kitágult: az „ország”, amelyikben laktak, immár nem az a tenyérnyi Kánaán, hanem az egész birodalom. Ezen belül, mint egyetlen országon belül jöttek-mentek, sokan az őshazától távol települtek le, sőt voltak olyanok is, akik római állampol-